

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра безпека життєдіяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці в галузі та цивільний захист

освітньо-професій програма	<u>Маркетинг</u>
спеціальність	<u>075 Маркетинг</u>
галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
освітній ступінь	<u>Магістр</u>

Розробники: Тарас Лапенко, доцент, к.т.н., доцент
Володимир Дудник, доцент, к.т.н.,

Гарант ОП: Володимир Писаренко, професор, д.е.н., професор

**Полтава
2020 р.**

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Охорона праці в галузі та цивільний захист
Назва структурного підрозділу	Кафедра безпека життєдіяльності
Контактні дані розробників, які залучені до виконання	<i>Викладачі:</i> Лапенко Тарас, к.т.н., доцент Дудник Володимир, к.т.н. <i>Контакти:</i> ауд. 358 (навчальний корпус №3) <i>Телефон/факс:</i> (0532) 60 98 61 <i>e-mail:</i> kafedra_bgd@ukr.net, kafbjd@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	075 Маркетинг
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі. Формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Основні завдання навчальної дисципліни: *методичне* - ознайомлення здобувачів ступеня вищої освіти з методикою навчання; *пізнавальне* - надбання здобувачами ступеня вищої освіти знань із особливостей умов праці при здійсненні виробничих процесів в АПК; вимог нормативно-правових актів і документів до організації робочих місць, виробничих процесів, а також показників, що характеризують умови праці та вимоги з безпеки праці; *практичне* - формування вмінь та навичок застосовувати вимоги охорони праці, передбачені державними нормативними документами; здійснювати контроль стану охорони праці на робочих місцях; залежно від виробничої посади фахівця, вести спеціальну документацію.

Компетентності:

Загальні:

- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність організовувати роботу відповідно до вимог охорони праці, цивільного захисту.

Програмні результати навчання:

- застосовувати знання з охорони праці, цивільного захисту при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці.

Тема 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.

Тема 3. Система управління охороною праці в організації.

Тема 4. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях.

Тема 5. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Тема 6. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності.

Тема 7. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

Тема 8. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах.

Тема 9. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації.

Тема 10. Планування заходів з питань цивільного захисту.

Тема 11. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та проти вибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.

Тема 12. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження.

Тема 13. Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 14. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту.

Тема 15. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту.

Трудовісткість:

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 3,0.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча навчальна програма (Силабус), презентації, відеоролики

Формат дисципліни:

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання (дистанційне навчання), в якому використовуються інформаційні технології, онлайн консультування і т.п.

У міжсесійний період формат – очний, (для здобувачів вищої освіти – можливе використання дистанційного навчання).

Під час сесії формат – очний.

Обсяг дисципліни:

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60

Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачами з приводу проведення занять та консультацій.

У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу для здобувачів вищої освіти, що навчаються дистанційно) та оргтехніку для комунікації з викладачами та підготовки (друку) самостійних робіт.

Політики курсу:

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача вищої освіти при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

Вимоги можуть стосуватися:

- відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізень і т.п.);
- правил поведінки на заняттях (активну участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів та ін.);
- заохочень та стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали і т.п.).

Політику навчальної дисципліни вибудовується з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності (<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>), Статуту (<https://www.pdaa.edu.ua/lib/rectore/statyt2017/statyt2017.html>), положень ПДАА (<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyyapropsyhologichnysluzhbu.pdf>, <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyyaprotydiyubulingu.pdf>, <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyyaprostudentskesamovryaduvannyavpdaa.pdf>, <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/poryadok-rozgdadyaduskarg.pdf>,) та інших нормативних документів.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання			Форми оцінювання	
ПРН 16. Застосовувати знання з охорони праці, цивільного захисту при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності.	за джерелом знань	словесні методи	лекція	методи усного контролю	усне опитування (фронтальне, індивідуальне, групове)
		практичні методи	практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування	методи письмового контролю	контрольна робота
	за ступенем керівництва	методи самостійної роботи в дома	завдання самостійної роботи	методи письмового контролю	самостійна робота

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 16. Застосовувати знання з охорони праці, цивільного захисту при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності.	100	80	48
Екзамен	20	20	12
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання									
	Ведення конспекту		Опитування		Контрольна робота (№1+№2)		Виконання вправ на практичних заняттях		Самостійна робота	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 16. Застосовувати знання з охорони праці, цивільного захисту при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності.	5	8	8	14	8	14	8	14	18	30

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- ведення конспекту (0 -2);

Критерії оцінювання ведення конспекту (0-1)

Рівні навч. досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	1	Здобувач вищої освіти вміло продемонстрував вміння логічного мислення, провів аналіз і оцінку факторів і подій при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Низький	0	Здобувач вищої освіти на не продемонстрував на достатньому рівні вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив значні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності

- опитування (0-2);

Критерії оцінювання опитування (0-2)

Рівні навч. досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	2	Здобувач вищої освіти вміло продемонстрував вміння логічного мислення, провів аналіз і оцінку факторів і подій при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Достатній	1	Здобувач вищої освіти на достатньому рівні продемонстрував вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив незначні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Низький	0	Здобувач вищої освіти на не продемонстрував на достатньому рівні вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив значні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності

- поточна контрольної роботи (0-7);

Критерії оцінювання виконання поточної контрольної роботи (0-7)

Рівні навч. досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	7-6	Здобувач вищої освіти вміло продемонстрував вміння логічного мислення, провів аналіз і оцінку факторів і подій при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Достатній	5-4	Здобувач вищої освіти на достатньому рівні продемонстрував вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив незначні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Задовільний	3-2	Здобувач вищої освіти на достатньому рівні продемонстрував вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив значні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Низький	1-0	Здобувач вищої освіти на не продемонстрував на достатньому рівні вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив значні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності

- виконання вправ на практичних заняттях (0-2);

Критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях (0-2)

Рівні навч. досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	2	Здобувач вищої освіти вміло продемонстрував вміння логічного мислення, провів аналіз і оцінку факторів і подій при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Достатній	1	Здобувач вищої освіти на достатньому рівні продемонстрував вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив незначні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Низький	0	Здобувач вищої освіти на не продемонстрував на достатньому рівні вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив значні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності

- виконання сам. роботи (0-30); завдання сам. роб. за однією темою (0-2)

Критерії оцінювання виконання самостійної роботи (0-2)

Рівні навч. досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	2	Здобувач вищої освіти вміло продемонстрував вміння логічного мислення, провів аналіз і оцінку факторів і подій при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Достатній	1	Здобувач вищої освіти на достатньому рівні продемонстрував вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив незначні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності
Низький	0	Здобувач вищої освіти на не продемонстрував на достатньому рівні вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій та допустив значні помилки при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – **екзамен**.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам ступеня вищої освіти при здачі екзамену

№ п/п	Критерії оцінювання іспиту	Кількість балів
1	<i>Наявність логічної послідовності і наукового стилю викладу матеріалу (питання 1) відповідає вимогам, вміло продемонстровані вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності.</i> Основні недоліки: невелика кількість неточностей, несуттєві помилки, значна кількість недоліків.	0-7
2	<i>Наявність логічної послідовності і наукового стилю викладу матеріалу (питання 2) відповідає вимогам, вміло продемонстровані вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності.</i> Основні недоліки: невелика кількість неточностей, несуттєві помилки, значна кількість недоліків.	0-7
3	<i>Наявність логічної послідовності і наукового стилю викладу матеріалу (питання 3) відповідає вимогам, вміло продемонстровані вміння логічного мислення, проводити аналіз і оцінку факторів і подій при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності.</i> Основні недоліки: невелика кількість неточностей, несуттєві помилки, значна кількість недоліків.	0-6
4	Загальна кількість балів за іспит	0-20

Нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	ведення конспекту	опитування	контрольна робота №1	контрольна робота №2	виконання вправ на практичних заняттях	самостійна роботи	
Тема 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці.	1		7			2	3
Тема 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.						2	2
Тема 3. Система управління охороною праці в організації.	1	2			2	2	7
Тема 4. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях.						2	2
Тема 5. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.		2			2	2	6
Тема 6. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності.		2			2	2	6
Тема 7. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.	1	2			2	2	7
Тема 8. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах.	1		7			2	10
Тема 9. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації.	1	2		7	2	2	7
Тема 10. Планування заходів з питань цивільного захисту.		2			2	2	6
Тема 11. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та проти вибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.		2			2	2	6
Тема 12. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження.	1					2	3
Тема 13. Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій.	1					2	3
Тема 14. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту.	1					2	3
Тема 15. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту.				7		2	9
Екзамен							20
Разом	8	14	7	7	14	30	100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. Основи охорони праці: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2003. 408 с.
2. Жидацький В. П. Основи охорони праці: підруч. Львів : Українська академія друкарства, 2006. 335 с.
3. Москальова В. М. Основи охорони праці: підруч. Київ: Професіонал, 2005. 672 с.
4. Михайлюк В. О., Халмурадов Б. Д. Цивільна безпека: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 158 с.
5. Осипенко С. І., Іванов А. В. Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту: навч. посіб. Київ, 2008. 286 с.
6. Основи цивільного захисту: навч. посіб. / Бикова О. В. та ін. Київ, 2008. 223 с.

Допоміжні

1. Кодекс законів про працю: Закон України з змінами від 17.05.2012 р. № 4711-VI. URL: <http://portal.rada.gov.ua> (дата звернення: 2.10.2019).
2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення: 2.10.2019).
3. Типове положення про навчання з питань охорони праці : Типове положення від 26.01.2005р. № 15. URL: <http://www.dnop.kiev.ua> (дата звернення: 2.10.2019).
4. Типове положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій: постанова КМУ від 12.10.2010 № 927. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-2015-%D0%BF> (дата звернення: 2.10.2019).

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державна служба України з надзвичайних ситуацій.
URL: <https://www.dsns.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Державна служба України з питань праці.
URL: <http://dsp.gov.ua/>.